

PETER MANSCHOT fonds

Fondsenwerving ter ondersteuning van de
Family Medicine opleiding te Eldoret, Kenia

Jaarverslag 2016

Inleiding

In september 2006 is het Peter Manschot Fonds (PMF) opgericht. Het doel van deze stichting is: fondswerving ter ondersteuning van de Family Medicine opleiding in **Eldoret, Kenia**. Deze postdoctorale opleiding is gestart in 2005 en geeft uitvoering aan een curriculum van 4 jaar waarin Keniaanse basisartsen worden opgeleid tot huisarts/tropenarts. Inhoud van de opleiding richt zich tevens op: uitbreiding van klinische vaardigheden, bijbrengen van management kwaliteiten om de zorg in en rond het ziekenhuis aan te sturen, onderwijsvaardigheden en goede communicatieve eigenschappen. Het doel: allround dokters opleiden, die behouden blijven voor het land en zich grotendeels op het platteland vestigen als hoofden van kleinere ziekenhuizen

In de afgelopen 10 jaar hebben 28 artsen deze opleiding aan de Moi University voltooid en zich verspreid over het land in districts- en plattelandsziekenhuizen. Tevens zijn sommigen verbonden als Head of Department of faculty aan de Family Medicine opleidingen die nu door vijf universiteiten in Kenya worden verzorgd. Hun namen zijn tussen haakjes geplaatst:

Moi University, Eldoret, gestart in 2005 (Chege, HoD, Laktabai en Akiruga, lecturer)

Aga Khan, Nairobi, gestart in 2012.

Maseno, 60 km van Kisumu, gestart sept 2014 (Kaguthi, HoD; Omondi, lecturer)

Kenyatta University, Nairobi, gestart in 2015 (Thigiti, HoD)

Kabarak, Private University, gestart in 2015 (Wechuli, deputy HoD)

Meru, ten noorden van Nairobi, heeft plannen.

Aan de Moi University in Eldoret zijn thans 13 artsen in opleiding. In totaal hebben in de tien jaar dat de Family Medicine opleiding aan de Moi University bestaat 41 registrars hieraan deelgenomen. Doordat nu ook andere universiteiten met een postdoc Family Medicine opleiding zijn gestart zou je mogen spreken van een voortrekkersfunctie van de opleiding in Eldoret. In heel Kenya zijn dit jaar ongeveer 30 mensen in opleiding.

Intussen heeft de doelstelling van het Peter Manschot Fonds zich verbreed tot andere huisartsenopleidingen in Oost-Afrika, met name in Rwanda. Er wordt ook gekeken naar de mogelijkheden in Malawi.

Het jaarlijks aantal nieuwe aanmeldingen voor de opleiding in Eldoret blijft laag. September 2016 slechts 3 nieuwe registrars. Daar staat tegenover dat Fam. Med in Kenia meer vaste grond onder de voeten heeft gekregen. Er is een uitbreiding van het aantal post-doc opleidingen. Vaak met behulp van faculty vanuit Moi.

In **Rwanda** wordt onderwijs in Fam. Med. en Community Health gegeven in het basiscurriculum. De 4-jarige postdoc opleiding Family Medicine is in 2014 door de toenmalige minister geschrapt. Men probeert een 2 jarige diploma course op te starten.

In het jaar 2016 werd door het Peter Manschot Fonds gefaciliteerd in de opleidingen in Kenya en Rwanda. Tevens werd het Head of Department of Family Medicine uit Uganda gesponsord om een cursus aan de universiteit in Maastricht te volgen. In dit verslag leest u hier meer over.

1. Samenstelling bestuur en vergadering 27 oktober 2016

Het bestuur bestond dit jaar uit: Fons Mathot (voorzitter), Pieter van den Hombergh (vice-voorzitter), Adam Lagro (secretaris), Leny Manschot (penningmeester), Harry Crebolder (lid), Wim Heres (lid) en Joop Raams (lid).

Er werd eenmaal vergaderd en wel op 27-10-16

Besproken werd de verbreding van de doelstelling van de stichting tot meerder *low income countries*. De tien jarige opleiding in Eldoret werd geëvalueerd. Naast de in de inleiding genoemde gegevens leverde dit de volgende conclusies op:

- er is thans een professionele huisartsenorganisatie waarin FM doctors en registrars het voortouw nemen
- politici in de county's beginnen het belang van FM in te zien (Global Health) en vragen in hun advertenties FM's
- de film en YouTube samenvatting (zie verslag PMF 2015) lijken een positief resultaat te hebben op de instroom van registrars
- gezien onze beperkte financiële middelen zullen wij voor de opleiding in Eldoret geen persoonlijke kosten meer vergoeden, maar alleen nog de lokale kosten. Dit geldt voor de cursussen waar Hans&Marian voor gevraagd zijn door Chege en de cursus palliatieve zorg waar Fons voor gevraagd is door Chege en Laktabai. Ook aanvragen voor cursussen bij Geert-Jan in Maastricht vallen hieronder. Dit alles ten bate van de professionalisering van de opleiding.
- er zijn geen aanvragen gericht op academisering, iets waar het PMF haar voorkeur voor had uitgesproken.
- het lijkt erop dat Eldoret meer en meer zijn eigen weg zoekt en weinig contact met ons onderhoudt. (Zie ook de rapportage 2015 van Geraldine Beaujean)

Hoe gaan we verder?

We stoppen met het geven van nieuwe tuitons fees, onafhankelijk van het aantal aanmeldingen. Voor nog twee registrars zullen we de bestaande afspraken in deze nakomen.. We zullen in *low income countries* FM blijven ondersteunen. Landen waarin we actief zijn

continueren, dus Kenya, Rwanda, Oeganda, evt. t.z.t. Malawi. Nu er veelal opleidingen in Oost Afrika tot stand komen, willen we op hun verzoek bijdragen aan de professionalisering van de academisering en behulpzaam zijn bij de start en het onderhoud van bestaande of nieuwe vakgroepen van FM. Geert-Jan Dinant heeft zijn medewerking toegezegd bij het opstellen van hun onderzoeksplannen.

Rapportages en aanvragen van het lopend jaar worden besproken. Zie hiervoor verder in dit verslag

Onze relatie met de Support Group

De Support Group dient voor het aandragen en toetsen van projecten, het informeren aangaande de ontwikkelingen en het effectueren van onze samenwerking met anderen binnen het kader van de WHIG (Werkgroep Huisartsgeneeskunde Internationale Gezondheidszorg) . Aanvragen voor financiële ondersteuning moeten vóór de PMF vergadering ingediend worden. Daarin dient gemeld te worden: doel, verwacht resultaat en budget. De verantwoording dient zowel tijdens een langdurig project als na het project plaats te vinden en dient eveneens te voldoen aan de criteria van de sponsors.

2. Palliative Care Course in Webuye

Van maandag 8 tot donderdag 11 februari 2016 werd door Fons Mathot in het opleidingsziekenhuis in Webuye een cursus gegeven over palliatieve zorg. Deze cursus vond plaats op uitnodiging van het HOD (*head of the department*) Patrick Chege, Jeremiah Lasktabai, stafid, en James Akiruga, opleider in het ziekenhuis in Iten. Aan de cursus werkten verder mee Prof. Peter Kussin, pulmonoloog en werkzaam op de IC van de universiteitskliniek in Eldoret en Daria Szkwarko van de Duke University in de VS.

Er werd begonnen met een pre-test. Bij diverse presentaties kwamen de volgende onderwerpen ter sprake: de geschiedenis van de palliatieve zorg, pijn-anamnese en diverse behandelingen van pijn, het gebruik en de beschikbaarheid van morfine, culturele aspecten van zorg aan palliatieve patiënten. Peter Kussin besprak het symptoom benauwdheid. Een groot gedeelte van het onderwijs was interactief. Zo werden eigen ervaringen besproken met terminale patiënten en werd in rollenspel het slecht nieuws gesprek geoefend. Daarnaast waren er 's middags patiënten uit het palliatieve programma van Webuye County Hospital die hun verhaal vertelden. Dit was een indrukwekkend deel van het programma. Het lokte veel discussie uit met name over de rol van de Family Doctor bij het verlenen van palliatieve zorg in de laatste levensfase.

Het auditorium bestond uit negen registrars, diverse leden van de staf en zorgverleners die het palliatieve zorg programma in Webuye leiden. In totaal twintig mensen. De week werd afgesloten met de verplichte groepsfoto's en een etentje met Tusker bier.

Het PMF zorgde voor de lopende kosten van thee, koffie, maaltijden en huur van de conferentie-ruimte.

Registrars, docenten en staf

Interactief leren

3. Najaarscursus nieuwe registrars

Na een onderbreking van anderhalf jaar is in november 2016 weer een tweeweekse introductiecursus gegeven aan drie nieuwe registrars. Hans en Marianne Bakker waren door Chege, HOD, hiervoor uitgenodigd. Volgens de geldende afspraken werden reis en verblijf niet door het PMF vergoed. Extra hulde dus voor hun inzet.

Uit hun verslag van 28 november 2016:

Zoals gemeld door dr Chege hebben wij de afgelopen weken in Kenia de cursus "communication skills" gegeven aan drie nieuwe registrars tijdens de introductiecursus voor Family Medicine.

Aan de orde kwamen de volgende onderwerpen:

Leary's Rose, Feedback, Patient Centered Communication, Breaking bad news en Bedside manners.

Uit de evaluatie:

- *"one can be able to communicate effectively without being aggressive, but through the power of persuasion (Leary's Rose)"*
- *"do not be judgemental (feedback)"*
- *"get the information from the patient, be keen on the cues (patient entered consultation)"*
- *"use words as "I am sorry, I have bad news for you. (breaking bad news)"*
- *"I can see you are angry (emotional reflection)"*
- *"this needs to be given to all medical students at all levels, this is vital! (overall)"*

Elke keer weer blijkt hoe verrast de registrars reageren op een ander soort communicatie dan ze tot nu toe gewend zijn en het zich in zo korte tijd nog kunnen toe-eigenen ook. Mooi om mee te maken.

De twee bijna afgestudeerde co-teachers deden het uitstekend, zeiden veel geleerd te hebben en zeker door te gaan met lesgeven.

Rollenspel: breaking bad news

4. KAFP (Kenyan Association of Family Physicians (KAFP))

Een van de heugelijke feiten in 2016 is de democratische “coup” bij de KAFP.

De oude KAFP bestond voornamelijk uit general practitioners meestal zonder specifieke postdoc FM opleiding. Vergelijkbaar met de LHV in het tijdperk van vóór de huisartsopleiding, Deze oude KAFP was vooral gericht op Nairobi en werd gekenmerkt door geringe activiteit en daadkracht.

Na enkele jaren pushen door actieve afgestudeerden FP's van Moi, waren er voldoende Family Physicians op de algemene ledenvergadering om een nieuw bestuur te kiezen, nu nagenoeg geheel bestaand uit actieve, opgeleide FP's!

We noemen hier met zekere trots enkele afgestudeerden FM vanuit Moi Univerity:

Dr. Joseph Thigiti (voorzitter), vice-voorzitter Dr. Joy Mugambi en Dr. Owino

Verheugend is zowel aan de diverse medisch faculteiten als ook in de organisatie van FM de positie van veel ex-pupillen van de opleiding aan Moi University die nu al tien jaar vanuit Nederland wordt ondersteund.

5. Onderwijs in Rwanda

In tegenstelling tot de postdoc opleiding in Kenya vindt het onderwijs in Rwanda geheel in het basiscurriculum plaats. In 2014 is door de toenmalige minister van gezondheidszorg de specialisten opleiding tot Family Physician afgeschaft. Protest daartegen hebben tot nu toe niets uitgehaald. Mede ondersteund door het PMF hebben Mieke Visser en Maaïke Flinkenflögel ervoor gekozen om onderwijs in het basiscurriculum te geven vanuit de filosofie dat op deze manier de studenten reeds vroeg door het gedachtengoed van FM worden geïnspireerd.

Het gaat om grote aantallen studenten. Mieke Visser rapporteert hierover in september 2016:

- In Butare 1ste en 2de jaars studenten (resp 270 en 200 studenten)
- In Kigali 4^e jaars medische studenten de DOC II introductie cursus van 2 weken; totaal 100 studenten,
- In Rwinkavu 5^e jaars, DOC III in groepjes van tien gedurende twee weken; totaal 100 studenten

Wat betreft het onderwijsmateriaal hebben Mieke en Maaïke, samen met andere docenten, hier veel energie in gestoken. Een groot deel van hun programma staat op de website van UR (Univerity Rwanda).

Een van de co-financiers van dit hele project is Partners in Health, een Amerikaanse non-profit organisatie die al sinds 2005 in Rwanda werkzaam is. Zij ondersteunen het Department of Family and Community Medicine (FAMCO) en met name de activiteiten van Mieke in Rwinkavu district hospital. In en vanuit dit ziekenhuis vindt onderwijs plaats in Community Medicine en Public Health. Dorpsgemeenschappen worden bezocht en er worden ook huisbezoeken gedaan.

Na goedkeuring van het verslag over dit project wordt er voor 2016 in totaal € 3.741,= toegekend.

6. Ondersteuning van Jane Frances Namatovu

Medio juni ontving het PMF een verzoek om financiële ondersteuning voor Jane Namatovu. Zij is lecturer aan de Makerere Universteit in Kampala en Head of Department of Family Medicine. Zij wil aan de Universiteit Maastricht de *International Primary care Research Training Course* gaan volgen. De cursus loopt van 19 tot 23 september en staat onder leiding van Geert-Jan Dinant. Haar aanvraag gaat gepaard met een uitstekend CV. Haar doel is tweeledig: beter onderwijs kunnen geven en betere begeleiding aan de postdoc studenten bij hun thesis. In de toekomst zou ze willen promoveren.

Deze aanvraag past volledig in het thema academisering van de FM opleidingen. Hier is al vaak over gesproken. We besluiten een bedrag van € 1230,= toe te kennen. Dit is voldoende voor haar ticket en de gereduceerde prijs van de cursus. Jane Namatovu wordt in Amsterdam door Hans en Marianne Bakker opgevangen en logeert bij Adam Lagro in Voerendaal. Hulde voor deze samenwerking.

Na afloop van de cursus stuurt ze ons een verslag. Zij heeft geleerd de onderzoeksvragen vanuit de eerste lijn te formuleren en onderzoekslijnen uit te zetten. Als haar voornaamste punt van interesse noemt zij *'Patient-centred care in Context'*. Heel plezierig vond zij de interactieve vorm van leren waarin de cursus gegoten was. Volgend jaar (2017) hoopt zij de tweede cursusweek mee te mogen maken.

7. Planning en verplichtingen voor 2017

- Volgens reeds aangegane verplichting nog student fees voor 2 studenten: € 3000, =
- Continuering onderwijs basiscurriculum Rwanda: € 5000,=
- Vervolg cursus Jane Namatovu: € 1230,=
- Lokale faciliteiten onderwijs Eldoret (maaltijden, koffie, thee): € 200,=
- Onderzoek in Malawi naar mogelijkheden FM opleiding in Blantyre

8. Financiële paragraaf 2016

Beginsaldo 01-01-2016 **€ 16.900**

Inkomsten	sponsoren student fees	€ 9.000
	giften	€ 6.521
	rente	€ 196
		=====
		€ 15.717

Uitgaven	uitzending deskundigen	€ 4.120
	student fees + onderwijs	€ 10.145
	ondersteunende activiteiten	€ 809
	promotiefilm	€ 2.193
		=====
		€ 17.267

Negatief resultaat: € 1.550

Eindsaldo 31-12-2016 € 15.350

Dit jaarverslag is opgetekend door

Fons Mathot, voorzitter Peter Manschot Fonds
Utrecht, 12 december 2017

Bankrekening PMF: ABN-AMRO: NL90 ABNA 0493 7766 64.
De Stichting heeft de ANBI status.
Zie ook onze website: www.whig.nl